

Posudek vedoucího magisterské diplomové práce

Bc. Dagmar Janků, *Vojenský újezd Ralsko* (Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Pracoviště Orální historie – Soudobé dějiny: Praha 2017)

Mgr. et Mgr. Petr Wohlmuth

Vedoucím této diplomové práce jsem se stal za vpravdě nestandardních okolností, kdy se na mě paní kolegyně obrátila poté, co jsem byl autorem nepříznivého oponentského posudku jejího původního diplomního textu. Těto důvěry si vážím a oceňuji její schopnost reflexe, kdy byla na rozdíl od řady dalších studujících schopna se mnou vést dialog, viditelně proměnit svůj teoreticko-metodologický přístup a více promyslet vlastní pozicionalitu. Vzhledem k této historii naší spolupráce necítím jako zcela nutné dopodrobna rozebírat mnohé okolnosti, kterým jsem se detailně věnoval ve svém původním oponentském posudku. Paní kolegyně mě provedenou rekonceptualizací práce úspěšně přiměla změnit mé prvotní stanovisko, a proto její práci nyní již doporučuji k obhajobě a rád bych učinil několik poznámek, osvětlujících mé důvody.

Tématem práce zůstala proměna každodennosti v prožívání a jednání aktérů z oblasti vojenského újezdu Ralsko v období po invazi armád Varšavské smlouvy ze srpna 1968. Korpus použitých pramenů zůstal rovněž v podstatě stejný, ale použitá odborná literatura byla doplněna, autorka více reflektovala omezení a možnosti publicistických zdrojů a textů z produkce aktérů vojensko-historických spolků a reenactmentu (str. 24-26) a zřetelně byla posílena teoreticko-metodologická rovina práce ve smyslu antropologických inspirací (zejm. str. 22-24), i když jejich recepci by samozřejmě prospělo delší a hlubší školení v této oblasti.

Co se týče formální stránky věci, v textu ještě zůstala řada drobných typografických problémů, například různé styly odsazení odstavců a poznámek pod čarou, chybné mezery před akademickými tituly apod., které však nepůsobí v zásadě rušivým dojmem.

Autorka práci pojala více analytickým *problémovým způsobem*, což je přínosné. Orálně-historické prameny již nepůsobí jako pouhý ornamentální doplněk v českém prostředí stále bohužel tradičního vyprázdňeného pozitivisticko-faktografického přístupu, ale autorka projevuje jasnou ambici, směřující opačným směrem, kdy archivní výzkum představuje oporu pro vlastní analyticko-interpretativní práci s orálně-historickými prameny. V textu diplomové práce jsou však stále přítomná rezidua původního přístupu, kdy orálně-historické prameny byly použity jen jako „*dokreslení nastalé situace*“ (str. 34). Klíčová kapitola 3 – *Každodennost ve vojenském újezdu Ralsko*, prošla viditelnou proměnou. Byla posílena její analyticko-interpretativní rovina, autorka začala v textu více vést výklad pomocí specifické odborné terminologie (např. na str. 55-56 během rozebírání drsných dilemat a podmínek života a služby řadových sovětských vojáků). Nakonec došlo také k žádoucímu odstranění a přeformulování mnoha zbytečných, anekdoticko-faktografických pasáží a zlepšila se také jazyková rovina textu.

Doplněné teoretické východisko autorce umožnilo orálně-historické prameny lépe analyzovat a interpretovat. Podařilo se jí novým způsobem částečně „rozmluvit“ prameny tak, že v *Závěru* byla schopná zahájit překračování prosté „faktografické“ roviny a nastínit určitou

dynamickou strukturu významových rovin v prožívání a jednání aktorů, a to zejména v souvislosti s propojenými kategoriemi *Sověť jako přítel* vs. *Sověť jako nepřítel*, (zejména na pozadí zkoumání problematiky nejrůznějších vojenských zákazů a disciplinačních opatření, omezujících běžný život narátorů, nebo společného soužití, sdíleného černého obchodu a pololegálního přísunu zahraničního sortimentu spotřebního zboží). Autorka také přehledněji a interpretativněji pracovala s rozhovory co se týče aktérských kategorií *vojenského nepořádku a špatné kázně* a nakonec specifických kategorií *povolání voják | povolání lesník*.

Zároveň je patrné, že omezený časový rámec přepracování práce autorce příliš nedovolil proniknout za tuto úvodní rekonceptualizaci, která v řadě bodů je podle mého soudu velmi dobře, ale přesto stále jen naznačena. Z toho důvodu má práce stále svá omezení a mohla by být ještě dále úspěšně rozvíjena (za velmi zajímavé pokládám možné rozvinutí tématu jaderných zbraní a s nimi souvisejících fám a aktérské imaginace) a pokud by autorka déle pracovala stejným způsobem, mohla práci viditelnějším způsobem pozvednout.

Celkově však pozitivně hodnotím autorčino úsilí. Práci z výše uvedených důvodů již **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení stupněm „dobře (3)“.

V Praze, 27. června 2017

Mgr. et Mgr. Petr Wohlmuth